

रायंदे पेझारी खारभूमी योजना, ता. अलिबाग
जि.रायगड या योजनेच्या नूतनीकरणाच्या कामास
प्रशासकीय मान्यता भिळणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: खाभूयो-२०२४/प्र.क्र.२८/खारभूमी
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक :- ०४ फेब्रुवारी, २०२५

पहावे-

मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, कोंकण प्रदेश, मुंबई यांचे पत्र क्र. जसंविकोप्र/तां-३ / रायंदे
पेझारी /७१३, दिनांक २०/०२/२०२४

प्रस्तावना:-

रायंदे पेझारी खारभूमी योजना, ता. अलिबाग, जि. रायगड ही योजना धरमतर या मुख्य खाडीच्या तीरावर आहे. रायगड जिल्हातील खारभूमी विकास योजनेच्या बृहत आरखड्यात अलिबाग तालुक्यातील अ. क्र. १५ व पृष्ठ क्र.६७ वर समाविष्ट आहे. या योजनेस केंद्रिय वन व पर्यावरण किनारी अधिनियम १९९९ अन्वये सागरी नियमन कायदा १९९९ मधून सूट दिलेल्या कोकणातील एकूण ५७५ (रायगड जिल्हातील १६५ खारभूमी योजना) खारभूमी योजनेमध्ये या योजनेचा समावेश आहे. सदर योजनेमुळे ९९ हेक्टर क्षेत्र पुनःप्रापीत होणार आहे.

सदर योजनेच्या बांधाची एकूण लांबी १९५० मीटर आहे, तसेच या योजनेवर सा. क्र. ६० मी. आणि सा.क्र. १८३४ मी. वर. अशा एकूण २ उघाड्या आहेत. सदरच्या दोन्ही उघाड्या पुर्णपणे मोडकळीस आलेल्या आहेत. त्यामुळे उघाड्यांचे बांधकाम नव्याने संधानकामध्ये (RCC) बांधण्याचे अंदाजपत्रकात प्रस्तावित केलेले आहे. सदर योजनेचा बांध धरमतर या मुख्य खाडीच्या तीरावर असल्यामुळे पावसाळ्यामध्ये पुराचे पाणी खाडी कडून मोर्क्या प्रमाणात येत असल्यामुळे तसेच नेहमीच्या भरती ओहोटीमुळे बांधाचे नुकसान झालेले आहे. बांधास ठिकठिकाणी खांडी पडलेल्या आहेत. खांडीमुळे खाडीचे क्षारयुक्त पाणी शेतात शिरून भात शेतीचे नुकसान होत आहे. त्यामुळे बांधाचे नूतनीकरण प्रस्तावित केले आहे. सदर योजनेच्या बांधाची माथा पातळी HEC-RAS प्रणालीद्वारे ठरविण्यात आली आहे. सध्याच्या तांत्रिक मानकानुसार खाडीकडील बाजूस १.५०:१ व शेताकडील बाजूस १.५०:१ असे उतार प्रस्तावीत केले आहेत. सदर योजनेचे काम ४४०२ मूळ बांधकामे या लेखिषिर्षात प्रशासकीय मान्यतेसाठी प्रस्तावित केले आहे.

योजनेचा पुनःप्रापित क्षेत्रानुसार प्रती हेक्टरी खर्च रु. २,७३,०५५/- इतका येत असून तो सध्याच्या प्रचलित आर्थिक मापदंड रु. २,८६,४९६/- पेक्षा कमी आहे.

मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, कोकण प्रदेश, मुंबई यांच्याकडून संदर्भीय पत्रान्वये प्राप्त झालेला रायांदे पेझारी खारभूमी योजना, ता. अलिबाग, जि. रायगड या योजनेच्या अंदाजपत्रकास प्रशासकीय मान्यता देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार सदर प्रस्तावा संदर्भात शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

रायांदे पेझारी खारभूमी योजना, ता. अलिबाग, जि. रायगड या योजनेच्या नूतनीकरणाच्या कामास जलसंपदा विभागाची दरसूची सन २०२२-२०२३ वर आधारित अंदाजित रूपये २,७०,३२,४४५/- (रुपये दोन कोटी सत्तर लक्ष बत्तीस हजार चारशे पंचवेचाळिस फक्त) इतक्या रक्कमेस याव्दारे प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. तरतुदींचा उपशीर्षवार गोषवारा सोबतच्या "परिशिष्टामध्ये" देण्यात येत आहे. सदरील प्रशासकीय मान्यता पुढील अटीच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे.

१) योजनेच्या कामावरील खर्च मागणी क्रमांक आय-५, मुख्य लेखाशिर्ष "४४०२ मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च (१०२) मृद संधारण (०१) खार जमीन योजना (०१) बांधकामे (योजनांतर्गत) (४४०२ ०३८४)" या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकावा व तो मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा.

२) प्रस्तावित योजनेचा खर्च लेखाशिर्ष ४४०२ ०३८४ खाली उपलब्ध निधीमधून होणार असल्याने या लेखाशिर्षाखाली प्रगतीपथावरील योजनांचे दायित्व विचारात घ्यावेत. स्विकारलेल्या प्रकल्पांच्या कामांचे प्राधान्यक्रम ठरवावेत व विषयाधीन योजनेस प्राधान्यक्रमानुसार निधी उपलब्ध करण्याची कार्यवाही करावी. तसेच सदर योजना विहित कालावधीत व प्रशासकीय मान्यता किंमतीच्या मर्यादेत पूर्ण करावी.

३) सदर कामासाठी विहित मार्गाने तरतूद अर्थसंकल्पीय केल्याशिवाय त्यावर खर्च केला जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.

४) शासन शुद्धीपत्रक दिनांक १५.०१.२०२४ मधील अ.क्र. २ नुसार खारभूमी योजना पूर्ण करण्यासाठी पुनःप्रापित क्षेत्रातील लाभधारकांकडून प्रकल्पातील सहभाग म्हणून रूपये ५००/- प्रती हेक्टर खर्च (किमान रूपये २००/-रोख व रूपये ३००/- मजुरीच्या स्वरूपात किंवा रोखीने) घेण्यात यावा. शासन निर्णय दिनांक ०४.०३.२०२२ मधील परिच्छेद क्र. २(३) नुसार खारभूमी योजनेचे बांधकाम सुरु करण्यापूर्वी लाभधारकांनी सहकारी संस्था स्थापन करावी व योजनेचे काम पूर्ण झाल्यानंतर योजना देखभाल व दुरुस्तीसाठी त्यांच्याकडे हस्तांतरित करण्यात यावी.

५) सदर प्रशासकीय मान्यता म्हणजे अहवालातील तांत्रिक बाबी अथवा निविदा विषयक क्षेत्रीय स्तरावरील निर्णयास मान्यता गृहीत धरली जाणार नाही. तसेच सदर योजनेसाठी कोणत्याही प्रयोजनार्थ मंजूर प्रशासकीय मान्यतेच्या मर्यादेबाहेर जाऊन, निधी वितरण अथवा अतिरिक्त खर्च न करण्याची जबाबदारी संपूर्णपणे प्रदेश कार्यालयाची राहील.

६) प्रचलित शासन निर्णय,नियम, CVC ची मार्गदर्शक तत्वे, वित्तीय अधिकार मर्यादा, विहित केलेली निविदा कार्यपद्धती याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे व याची जबाबदारी संपूर्णपणे प्रदेश कार्यालयाची राहील.

७) सदर योजनेच्या प्रशासकीय मान्यतेमध्ये अंतर्भूत किंमतीला तांत्रिक मान्यता प्राप्त करून घ्यावी.

सदर शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक विअप्र-१०१३/प्र.क्र.३०/२०१३/ विनियम भाग-२, दिनांक १७.०४.२०१५, भाग पहिला, उपविभाग तीन, अनुक्रमांक ४, परिच्छेद क्रमांक २७(२) अन्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार आंतरवित्त सळागार व सह सचिव तसेच नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १८३/२४ कार्यासन १४३४, दिनांक ०७.०६.२०२४ अन्वये दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

या योजनेस प्रदान करण्यात आलेली प्रशासकीय मान्यता या विभागातील खारभूमी कार्यासनाच्या प्रशासकीय मान्यता नोंदवहीत २८ या अनुक्रमांकावर नोंदविण्यात आली आहे.

सदर शासन निर्णय, महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०२०४१७२८४७२२२७ असा आहे. सदर आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

सहपत्र :- परिशिष्ट अ

(रोशन हटवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उप मुख्यमंत्री, (नगर विकास, गृह निर्माण व सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, यांचे प्रधान सचिव, मुंबई.
४. मा. उप मुख्यमंत्री, (वित्त व नियोजन, राज्य उत्पादन शुल्क) महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, यांचे प्रधान सचिव, मुंबई.
५. मा. मंत्री (खारभूमी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. सर्व मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
७. मा. विरोधी पक्ष नेते, विधानपरिषद / विधानसभा महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव (जलसंपदा) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
९. सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
१०. सचिव (लाभक्षेत्र विकास), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
११. महालेखापाल १/२, महाराष्ट्र राज्य (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/ नागपूर.
१२. महालेखापाल १/२, महाराष्ट्र राज्य (लेखापरीक्षा), मुंबई/ नागपूर.
१३. जिल्हाधिकारी, रायगड.
१४. मुख्य अभियंता, (द व प्र) व सह सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

१५. मुख्य अभियंता, जलसंपदा विभाग, कोकण प्रदेश, मुंबई.

१६. आंतर वित्त सल्लागार व सह सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

१७. उप सचिव (लघु पाटबंधारे) यांचे स्वीय सहाय्यक, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

१८. प्रकल्प संचालक व अधीक्षक अभियंता, खारभूमी विकास मंडळ, ठाणे.

१९. अवर सचिव (खारभूमी), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

२०. अवर सचिव, अर्थ शाखा १/२, मंत्रालय, मुंबई.

२१. कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग/अर्थ-२, मंत्रालय, मुंबई.

२२. कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग (कार्यासन - १४३४), मंत्रालय, मुंबई.

२३. खारभूमी कार्यासन, संग्रहार्थ.

(शासन निर्णय जलसंपदा विभाग क्रमांक: खाभूयो २०२४/प्र.क्र.२८/खारभूमी
दिनांक : ०४/०२/२०२५ चे सहपत्र)

परिशिष्ट अ

रायंदे पेझारी खारभूमी योजना, ता. अलिबाग, जि. रायगड या योजनेच्या नूतनीकरणाच्या कामास प्रशासकीय मान्यता मिळणे बाबतच्या प्रस्तावातील उपशीर्षनिहाय तरतुदी

अ.क्र.	उपशीर्ष	अंदाजपत्रकीय किंमत (रुपये)
१	अ- प्राथमिक कामे	०.००
२	ब- भूमी संपादन	०.००
३	क- कामे बंधारा	१,००६७,५५४.००
४	फ- आर.एच.टी. वर्क	८९,०९,८९७.००
५	के- इमारती	०.००
६	एम- वृक्षारोपण	०.००
७	ओ- संकीर्ण	०.००
८	पी- देखभाल	०.००
९	आर- दळणवळण	३,५०,९०४.९६
	एकूण कामे रुपये	१,८५,२०,२७५.९६
	इन्सुरन्स १ %	१,८५,२०२.७५
	गौण खनिज	३९,४९,२८९.००
	जी. एस. टी. १८ %	३३,३३,६४९.६७
	अनुषांगिक खर्च १० %	१८,५२,०२७.५९
	एकूण रुपये	२,७०,३२,४४५.००

ठळक वैशिष्ट्ये

पुनःप्रापित होणारे क्षेत्र	९९ हेक्टर
प्रती हेक्टरी किंमत (रुपये)	रुपये २,७३,०५५/-
लाभव्यय गुणोत्तर	१.३९

(रोशन हटवार)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन